

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
і АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. нмл. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
з 11—12 год. передпол.
Рукописи не звозяться.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в криво 430 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці і дов. Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750
зл., Швейцарії 3 фр. фр.,
Чехословаччині 30 ч. ч., Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 750
зл., Австрії 750 зл., Швейцарії
і дов.

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Дух=збиточник.

Берлін, 25. грудня 1925.

Покину дух з Льюкарна, це дух збиточник, Forpgei, як Німці кажуть. Ходить по мармурових пестибудях парламентів, по сіднях міністерств, по релативних лабіринтах і — страшисть, або збиток. Того доброго духа, якого викликували на спиритичному сеансі в Льюкарно, покищо ще не видно.

Дух з Льюкарна перестроїли три німелько національні міністри і втіли з кабінету Лютра. Прийшлося скласти кабінет, котрий не боявся того злого духа. Мусів би це бути кабінет великої більшості, об'єднуючий усі не надто крайні парламентарні партії, так звана велика коаліція. Завдання зложення такої великої коаліції криїв на себе провідник німельких демократів, Кох. Але заходи його розбилися об бажання соціальних демократів, котрі подали умови, неможливі для інших партій, в першу чергу для центра, про який не можна сказати, щоб він не мав охоти йти на уступки (теперішній центр, то не колишній, а часів старого Шпана). Але й воно має границі, яких переступити не може. Непрямистість німелької соціальної демократії робить дивне враження. Соціальні демократи так жваво побиравалися за Льюкарно, а тепер, коли приходиться виконати льюкарненську програму, виваляють руки і кажуть, найде другі роблять. Чому? Здається, це дуже далеко від правди, коли скажемо, що німцям есдекі так перестрашилися духа з Льюкарна, — не менше, як країні націоналісти.

Увійти до великої коаліції, це значить у купі з іншими партіями ваяти на себе відповідальність за всі плюси і мінуси, які цей дух може накопити. Плюси, це пісна будучності, а мінуси, це злоба нищівної днини: крики рятунку міст над Рейном, новий комсар для Ваншта, утіт Німців у Чехословаччині, переслідування німелького населення італійськими фашистами в Тиролі і т. д. В додатку небезпека, щоби через Льюкарно не традити собі Москву. Все це нині леде на рахунок того непевного духа з Льюкарна, котрий в широких німельких кругах симпатії не має. І німелькі есдекі поставили бажання, яких решта коаліції прийняти не могла, іншими словами німелькі есдекі не хотіли змінити своєї давньої ролі, — з партії опозиційної переходити в правительственну. Не тому, що на чолі держави стоїть Гінденбург — і не для того, що есдекам не подобалося уповноваження Гінденбургом до утворення великої коаліції провідник більшовицької демократичної партії, Кох, а просто зі страху, щоб комуністи не перебрали по них спадку, не стали єдиними представниками опозиційних мас працюючого народу.

Льюкарно таким чином розбило велику коаліцію, а справу нового кабінету відложило на поспіх. Лютер, Штрессман і інші міністри поїхали з Берліна на провінцію кохувати „Sinn Macht heilige

Nacht“, за них над Берліном розпрістрє свої крила опіки міністер Гесслер. А по святах пічнуться дальші торги, дальші заходи, щоб утворити новий, духовий з Льюкарна не ворожий кабінет. Може це бути правительством т. зв. горожанської середини (Regierung der bürgerlichen Mitte), на котрі леде тигар, навантажений попереднім правительством. Внутрішнє положення Німеччини кже. Державний бюджет величезний (7 мільярдів і 700 мільйонів у приходах і розходах). Правда, держава і в 1926 може сподіватися, подібно, як і попереднього року, значної надвижки у приходах, але виконання фінансового плану Daxer-a буде й ужитати, як скелі, котру населення коче скоче скинути з себе. Населенню бракує готівки (Flüssiges Geld), безробіття росте, а з ним ростиме також опозиційний дух. З

тим у першу чергу мусить числитися кожне правительтво, бо народ кже: „що нам з того, що держава має гроші, коли нам їх бракує?“

Крім внутрішніх клопотів, перед будучим кабінетом стоять також важні питання заграничної політики, а саме: приступлення Німеччини до Ліги Націй, уайнення окупованих земель, охорона німельких меншостей в Чехії, Італії, Польщі і т. д. Давид, прилучення Австрії, кольони — чи треба вай ще більше? Не всі ті питання лежать на одній площині часу і ваги, але всі вони домагються відповідей і ні одного з них молчаням збути не можна. Тому то, не тільки соціальні демократи, але й німці з інших партій не спійнять дуже до кабінету, в котрім сидіти не легко. Добрий дух Льюкарна не являється, покищо по мармурових пестибудях парламентів, по міністерських сіднях і по лябінгах редакцій блукає тільки Forpgei.

Б-я.

„На кресах“.

II.

Різнородність в „Zadanie rodziców“. — Загадка розв'язана. — Ети-ка Готентотів. — Цегли в крихли і ненависти.

На Волині, де є 82 прн. Українців, В. Серошевський в своїй мандриці не стрінув ані одної української школи. Навіть з тих 421 українських народних шкіл (з 540 класами), які — на основі даних, вібраних К. Сроковским — в дні 31. березня 1921 існували на Волині (супроти 676 польських шкіл з 1234 класами), майже слід не лишилося. Всі ті українські школи „на zadanie rodziców“ перемінено на утравістичні, себ-то на польські.

Як проявлялося це настирдиве „Zadanie rodziców“, щоб українську школу перемінити на польську, проте поучують нас численні інтерпретації українських послів, які не можуть дочекатися навіть відповіди панів міністрів, а не то покрання винувати у фальшуванні доганих батьків. Для повного картини подіємо й ті прояви „Zadanie rodziców“, які за „Pisemnym Волинським“ наводять у своєму фейлетоні В. Серошевський:

„В костопільському повіті шкільний інспектор перед поданням декларації про викладку мови зібрав учителів Польків та деяких „progradaus kadyw“ і — погрожуючи їм звільненням, нахвалив в кожній селі зборити наміщене давній декларції за польською школою, при чому вручив їм декларації в українській мові на зразок тих, які в своїм часі вислало українське педагогічне Товариство у Львові — лише з дрібною зміною: замість „мову українську“ вставляло там „раймону“ („асер-ка ву“) і на виставці і намовою при-судилих педагогів залазали і темні селянські Барствошів і Голови (костопільського повіту) підписали Здадані шкільні декларації без огляду на те, що в обох тих селат зокрім мови й Польків.“

В м. Костопіль до таких пресуджів інспектора належить один учитель „заслужений хористинський“ з часів Царства, незабутого „обрустак“ Волині. В одному селі костопільського повіту учитель застав селян, що коли не підписували декларації за польською школою, то будуть змушені українську школу удержувати власним коштом. В іншому селі ту селян пресуджували зібрати на школу „об-

щучину будувати деревню українським селянам, коли будуть підписувати декларації за польською школою, а також виваляти їм землю. До села Яблонів зявився якийсь єгомот і зі зброєю в руках казав селянам підписувати декларації за польською школою. В місцевому костопільському льонистій селі, які там правлялися, не видавали зароблені грошей, поки не подадуть декларації за польською школою. Слід зазначити, що в всіх тих районах польського населення є жиди 3 прн. Коим тог часу трапляються факти „штрафів“, як це мало місце в селі Стиндів (костопільський повіт), де „штрафовано“ селян ніби то за те, що не пославляють своїх дітей до школи, а в дійсності за те, що не хотіли підписувати декларації за польською школою, домагалися української діти, засуджені на кару (по 50 злот.), не є ще в шкільній віці, бо не мають скінчених сім років.“

Так в світі польських даних („Pisemnym Волинським“) і В. Серошевського представляються „Zadanie rodziców“, так тріомфують правдолюбів, так вікні Серошевський розважав загадку, в який спосіб на основі „шкільного плебіситу“ в чисто українських селах повстали польські школи... „на домагання родичів“.

Зупиняючись над „кресовими“ образами В. Серошевського, варшавський „Писемний вечірний“ (з 22. ч. м.) в статті „Етика Готентотів“ пише:

„В останньому фейлетоні („Кур. Пор“) знаменитий шовінізм описує шкільництво на Волині в українських селах. На селі селяни з українськими дітьми розуміють лише українську мову, але народні школи польські. Намагання зібрати школи українськими (до-звільними). Діти мають ані годки так-жово мовити українською мовою, а решта предметів: природа, історія, географія — по польськи.“

Все по польськи! — радіє вчитель одної з таких „україністичних“ шкіл, але коли Серош. пригадує йому Вжесню, він мовить змислований.

Той „континент“ учитель — додам „Кур. Пор“ — без симпатії з німцями

ком етики Готентотів, яка розуміє, що добра освіта, як і відома в той час: коли сусід укаж мені хороше, то є — зло; коли ж укаж сусідові хороше, — то є добро, отже з тим великим принципом, коли Німці змушують польських дітей вчитися й молитися по-німцям, то це насильство, шовінізм і націоналізм, а коли ж змушують українських дітей вчитися й молитися по-польськи, то це вично державний і патріотичний, це є „promieślowanie kultury polskiej“.

Сам же міністр публічної освіти і міро-свідомий проф. Ст. Грабський є відкритим і фанатичним ісповідачем етики Готентотів, яка в термінології наших націоналістів має назву „теорії національного єгоїзму“. Здаю і цю теорію укладає в Ст. Грабський своїм свягим обов'язком нахвалити окремому населенню польсь-сму школу зоклад нашій конституції і законам про шкільництво для національ-них меншостей. Робиться це в той спосіб, що українське населення само „просить“ за польською школою, а як ті „прохання“ фабрикаються, про те згадає ономда В. Серошевський.

Навівиши за Серош. кілька при-кладів тієї фабрикації. „Кур. веч.“ кінчає свою статтю:

„Діти і сучасна демократична політика все є ті самі, незалежно від того, чи буде це русифікація або геоманізація, чи польонізація. І все ті самі плоди віддає політика насильства. Тим плодом є мена-виста до мови й культури, примусова на-хвалюваність. І той плод вже бачимо на наших окраїнах серед українського насе-лення.“

Слід акці зрозуміти, що будучи мову державу, не можна під її фундаменти класти негод, анілюючі з національної крихли і ненависти, бо ті цегли вибухають і розскакують навіть могутні державні будівлі.“

Дуже шкода, що польські інтелектуалісти частіше не заглядають на „кресні“; може тоді вони більше навчилися би з книги життя,

М. Ч.

Снігана ідея Апостольського Престола.

Загальний християнський Собор.

Німельський щоденник „Найсвітліший Журнал“ поруч щоденних чергових сенсаций, з усіх царин життя, приносить інформації від власного римського кореспондента про плани папи Піа XI. Щогорічний „Святний Рік“ піддає йому ідею відновити єкуменічний конгрес чи собор перерваний в 1870 р. Папа хоче скликати в 1928 р. асесатний церковний собор, як маніфестатю про-ти повзавлення у свій час церковної влади її давніх прав.

Підчас Ватиканського Собору в 1870 р. ввійшли до Риму італійські війська і перервали його. Представники церкви на знак протесту проти світської влади заявили тоді, що найвищий їх достойник, папа, начиняється у Ватикані і не скликуватиме загального собору, аж догди не зміниться політичний стан в Італії. І папа від 1870 р. додержував цього протесту. Піа XI. хоче зробити спробу нової форми протесту. А може прийшов до переосудження, що політична зміна вже прийшла?

Найближній собор в 1928 р. був би продовженням ватиканського в 1870 р. Існує вже підготовча комісія при самі папі, що приготує для папи. На версії місця

стоїть справа, де цей собор має діяти? Помістити 7000 представників, єпископів та їх секретарів, не легко. Спершу пропонували на місце засідання собор св. Петра, але ця гадка зустрічає опозицію.

Папа Пій XI, хотів би вирішити на намірених соборі для головної інтанції. Перше: перестати або підготувати ґрунт до з'єднання всіх християнських церков в одну, загальну. Цією справою займався вже раз, недавно, один церковний конгрес, у місті Мадрид, під проводом бельгійського кардинала Мерсіє. Ідея загальної християнської церкви була улюбленою ідеєю Льва XIII. Пій XI, вірить, що він матиме більший успіх, зваживши, що цій ідеї сприяє повсюдний настрій; людство, зневірившись в війну, змінило свої релігійні почування „Святий Рік“ переконує його у зміні настроїв. У політиці Леокарно є висловом потреби загального порозуміння між людьми.

Другою метою собору було би поладнати старий конфлікт Ватикану з Італійським урядом що триває 25 літ. Розв'язка цих взаємин є загальним бажанням усіх католиків.

Наскільки пляни Пія XI, згоджуються з інформаціями преси, поки що важко це перевірити. Відомо, що ватиканська дипломатія належить до найаружніших у світі.

Загальні збори Тов-а „Просвіта“.

Чергові загальні збори найстаршого нашого товариства „Просвіта“ відбулися дня 25. грудня ц. р. у великій залі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка. В цюгорічних зборах взяло участь 301 учасників. В тому числі було: 133 делегатів філій, 65 делегатів читальні, 20 членів Головного Виділу, їх заступників і членів контрольної комісії та 57 гостей. Збори відкрив і проводив ними голова Тов-а М. Галуцький, секретарювали С. Магалис і О. Павлів.

Відкриваючи збори, голова відчитав листу померших членів „Просвіти“ та освітніх діячів, число яких досягнуло в цьому році цифри 20. Помершим посвятив голова кілька теплих слів згадки, а всі присутні вшанували їх пам'ять повстанням з місць. Потім заслухали

збори звіту з діяльності Виділу за минулий рік. Звіт вніс секретар Гол. Виділу В. Мудрий. Зараз же по звіті вибрали збори комісію матку, що зайнялася зложенням листи кандидатів на членів Головного Виділу на місце п'ятих пільгованих і уступників, та одного помершого, як також листи їх заступників у числі 6, і членів контрольної комісії (5) та їх заступників (2).

Після вибору комісії-матки розвинулася дуже поважна та річеза дискусія над звітом з діяльності товариства. Такої річеза та спокійної дискусії ми вже давно не мали нагоди чути на ніяких із ч. - сленних зборів наших кривих установах. Цюгорічні збори набрали завдяки тій дискусії характеру про- світного конгресу. Після дискусії прийшов до слова представник контрольної комісії дир. М. Заячківський, що поставив внесення на ухвалення Головному Виділу аб- солюторії.

По звіті контрольної комісії прийшов вибір нових членів Виділу, їх заступників і контрольної комісії.

В склад Виділу ввійшли: п. п. І. Ліщинський, В. Мудрий (обидва поновно вибрані), Творидло Микола, Мудрак Юліан, Таранько Михайло і О. Садовський Домет (усі нововибрані). Заступниками виділу стали: Омелян Терлецький, Крисокульський Андрій, О. М. Лада, Буняк Порфир, Мурський Петро, Магалис Семен. До контрольної комісії вибрані: Євезич Омелян, Скрентович Осип, Сполітакевич Іван, д-р К. Левицький, М. Заячківський, їх заступниками стали: Кліш Михайло і Лазорко Михайло.

За заслуги на полі освітньої праці, а також за заслуги для української культури і науки іменували цюгорічні загальні збори почесними членами „Просвіти“ слідуєщих заслужених Громадян: 1) Гнатюка Володимира, вченого етнографа; 2) О. Городецького Стефана (парох Вербиловця з Рогатинщини); 3)

ПРАКТИЧНІ ДАРУНКИ ДЛЯ ПАНЬ НА ЯЛИНКУ

порукає по дуже знижених цінах ФІРМА

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

„Просвіта“ в 1925 році.

(Школяченко).

А коли зважимо, що з членських вкладок мусить покрити Т-во цілу адміністрацію (тільки 100000 одиниць поштових на протязі року), всю організаційну роботу, а ще до того і зобов'язане Товариство, що воно має дати один колірний образ всім членам (такий образ враз з посидкою буде коштувати біля 1 ал., тепер при девальюванні більше) — то спитаймо самі себе, чи можлива є яка небудь діяльність Т-ва при такому відношенні громадянства до нього.

Т-во „Просвіта“ хочаби виконати агенди, як належить, хочаби поширити свій вплив, поглибити працю — мусить прибрати ще більше людей до праці: Т-во мусить подумати і над тим, чи не прийдесть йому з його власних фондів утримувати при деяких слабших філіях власних урядовців. Крім цього ми хочемо ще на одну справу звернути увагу, яка в „Просвіті“ занедбана.

Уже на кількох місяцях наших уваг до звіту ми підносили труднощі, з якими приходиться чашим читальням боротися у своїй преважній діяльності. Кожен факт вимагає використання його аж до останніх інстанцій. Про кожний факт треба бити у великий дзвін. А тимчасом вони всі застрягають по дорозі, бо нема сил при щоденній роботі збирати це все і провадити відповідним законам порядком. На анкетах, на ре-адах, з преси час до часу довідуємося про не-ади, але воно таке неясне, таке недоладне, що просто не в силі цього вжиткувати. Дуже часто справи припиняються тощо. До того прибуває ще одно. Що раз більше множаться випадки великої кривди, яка діється читальним у справі домівок. За австрійських часів водилося часто таке, що громада й читальня в порозумінні ста-

вили доми на громадських площах з тим, що читальня давала гроші, давала роботу і застерігала собі право ужиткування домівки. В багатьох місяцях читальні робили вигоду школі, відступали свої домівки до шкільного вжитку, застерігаючи собі право користуватися домішкою в неділі і свята. Сьогодні умови життя змінилися. До громади прийшов наказний війт, до школи учитель Полак. І до Т-ва доходять що раз частіші голоси болю й кривди, що дім відібрано, що заборонено ним користуватися членам читальні тощо, такі самі випадки, нераз навіть дуже прикрі непорозуміння бачимо, коли побудовано читальняний дім на церковній площі. Буває й таке, що дяк викладає читальню (таке є в брідській повіті) тому, що він ворог читальні і має плечі деінде. Бувають і такі випадки, що в воєнних часах поробили навіть бушкі виділові певні трансакції з площами й будинками читальняними. Для справа вимагає опіки й до неї мусить взятися Т-во „Просвіта“.

Воно гарна річ мати на увазі зміст освітньої праці, продумувати над уліпшенням засобів виховного діла, але й це треба мати на увазі, що власна домівка для читальні, це одно з перших умов розвитку читальні.

Як сказано, що багато уваг можна би по-робити до звідомлення. Однак на цих увагах поперестанемо.

Хочемо закінчити тим, що з „Народньої Просвіти“ з часописів, зі звідомлень з місць видно вже дуже велике зацікавлення освітньою справою. Потреба, щоб воно обняло увесь край, діле населення. Не всі околиці, не всі громади в силі покрити запотребування під ним оглядом. І ми не можемо їх лишати безсилими і беззахисними. Мусять бути на це засоби, щоб їм приходило з видатного моральною і матеріальною допомогою.

Не раз на анкетах дається чути голос невеликої, убогої, захурканної читальні в якійсь там

Левинського (Лукіча) Володимира (Винники); 4) Лепкого Богдана, письменника; 5) Малицьку Константину; 6) О. Матковського Северина (парох Босня з Густинщини); 7) д-ра Макуха Івана (Толмач); 8) Равлюка Василя, учителя зі Снятинщини; 9) Русову Софію, письменницю; 10) Стефаника Василя, письменника; 11) І-рі Смаля-Стоцького Степана, вченого; 12) Чикаленка Євгена, першого видавця книжок для народу в українській мові за царського режиму; 13) д-ра Чайковського Андрія, письменника; 14) д-ра Федака Степана; 15) радн. Яворського Василя з Нового Санча.

По виборах відбулася дискусія над пляном діяльності товариства в майбутньому році. Загальні збори почалися в год. 6. вечером а закінчилися в год. 6. вечером а тягнулися без перерви, бо 20-хвилинної перерви між 3. а 4. год. хіба не можна вважати обідовою перервою. Не зважаючи на те, всі делегати, передовсім з краю, витривали на зборах до самого кінця та доказали тим велику серйозність, з якою вони відносяться до освітніх справ.

На культурні теми.

Культура, інтелігенція й народ.

І.

Жовтень місяць в Галичині та інших землях українських, що волею долі опинилися під польським до-лодінням, пройшов під знаком „Місяця української книги“. Українська преса, а особливо газета „Діло“ з приводу цього вмістили цілий рад статей. Всі можливі заходи в цілях поширення української книги, треба думати, зробили і книгарі і видавці.

Минув місяць, так би мовити, книжкової української меси, „книжкового ярмарку“, і ми чекали хоч коротких справоздань про наслідки його.

Коли не помиляюсь, про це в пресі поки що майже нічого не було.

Та навряд чи й могла вона подати щось втішного про „місяць української книги“. За те з позитивомлень кращих книгарень Галичини й Волині ми чуємо про катастрофальний стан книжної торгівлі. Це говорить про те, що всі заходи й української преси і книгарень і видавництва не могли здвигнути з мертвої точки байдужості

нашого громадянства. Безпочинливо можна сказати, що українське суспільство лишилося глухим до закликів купувати свою книгу, воно того закликів або не зрозуміло, або не хотіло зрозуміти.

І це останнє буде, мабуть, ближче до правди, а особливо в при-ложанні до нашої повсюдної інтелігенції.

Мені, людині, котра має справу з книгарсько-видавничою роботою, і то чисто українською, протягом майже двох десятиліть, хотілось би довше спинитись над відношеннями нашого суспільства до своєї книги, а тим самим і до своєї культури і взагалі висловити причини такого ненормального розвитку як наших видавництва, так і книгарень.

Питання: чи може при такому положенні розвиватись наша культура для мене, та думаю і для багатьох інших, не може і не повинно бути байдужим, бо з розвитком нашої культури зв'язано і наше буття. Буде культура розвиватись, — будемо ми істнувати, упаде вона — упадемо і ми разом з тим як нація і повернемося в погній, „бидло“ для народів культурніших за нас.

Поки що ми можемо констатувати не то, що невідрадні, а просто жальні признаки упадку нашої культури.

Причин такого стану є багато, але всіх їх можна поділити на дві категорії, а саме причини, я від нас незалежні і причини в яких винні тільки ми самі і ніхто інших.

До причин першої категорії мусимо віднести факт нашого перебування

Причини другої

категорії — це той культурний стан, в якому перебуває під теперішню пору наше суспільство.

Все наше суспільство в культурному відношенні можна поділити на дві частини, а саме: широкі маси селянства й робітництва, які в силу свого політично-економічного положення не могли до цього часу піднятися до того ступня культури, щоб провадити дальший розвиток її самотужки, й інтелігенцію, яка мусіла і мусить стояти на сторожі розвитку нашої культури і бути проводником її в народ.

На цій другій частині нашого суспільства лежить вся відповідальність за будуче нашої культури.

громаді. Її голос — це просьба о поміч. Такою безпомічною, безсилою не вільно нам її лишити. Бо з упадком слабих слабість буде переходити до сильніших і поволі постигне і сильних та сама доля.

А воно було би варто, щоб наш так часто байдужий загальний раз мав змогу пригланутися такій поважній нараді читальняних делегатів. Вони побачили би, як самі селяне (за винятком кількох священників) потраплять по кілька годин в ярмарочний день радити над своїми освітніми справами. Народи ніхто не покидає, бо кожний представник кожної читальні мусить щось сказати, про щось поспитати, пожалітися, порадитися. Побачив би великий подув чогось такого, якоїсь персівної сили моральної, котра дивгається сама, не чекаючи на ніяке добродійство, рахуючи тільки на свої сили. І тут не вільно нам бути тільки німими свідками. Але ми всі разом мусимо стати в допомогу цьому зривові, сточити сили, які народжуються, ніжною опікою, а ці сили швидко прийдуть до себе і візьмуть на себе увесь тягар праці над собою.

Т-во „Просвіта“ допомогло багато до того, щоб народ порозумів себе і прийшов до погляду, що йому амагати й амагати у всіх своїх одиницях до повного і розумного почуття своєї людськості і народньої гідності. Тому й ми всі мусимо на зазив „Просвіти“ ставати у ряди її членів, щоб поправити те велике й страшне дотеперішнє занедбання. Крім членства, почесний „Дар Просвіти“ і фонд „Учтєся“ це ті нагоди, а котрих Т-во канче до загальної жертвенності. Ці невеличкі обов'язки, виконані нами як слід, позвалять нам відглянути ще глибше в працю „Просвіти“, а працю на місцях, в працю там у самого джерела нашої народності. Буде це погляд на велику та й ну — містерію: побачимо нове життя, яке родиться із захопленням.

— Вечір танців Авраменки в Дельмангострі. Дня 28. ж. н. уклали наш балетмайстер Авраменко а переїзді до Канади ввечір українських танців у Дельмангострі біля Бреней. Тільки тих анція він у короткому часі українських рибітків, що перебувають у великому числі в Дельмангострі. Ввечір вилас духа гарно, на жалі — наші люди не дописали. Як це не дивно, але знайшлися такі, що бігували за тем, аби не йти на вечір, бо мовали — робітникам-пролетарям до хрону танці адалас. Поміняючи того є не, що наші Дельмангострі — а є їх мільясог і мють своє товариство „Поступ“ — коім „Українські Шовеники Нистей“ а Америкі і „Нистей“ а Харківничого більше від кількох років не чатають. За ці часини не треба паятати, а на наші грошей нема. Ниск так, а може саме тому Авраменко своїм виступом викликав та цілу революцію. Зали „комуніст“, що до того часу, всюди індо-зривали буржуалну длаву, танцювали в українських строях так казаво і гарно ішо Н. н.ш, докремен журналісти, вони спепяно задрознено, не могли вихвалитись і надяуватись, що фабрики робітників зумили так добре мідати перд преля-уюлю ідею і заст „кадого“ танцю. Тан-

лювали хлопці, дітвора й діти під шпигунок роки з такою лавиною, що одески не могли витримати, мамі сплякла, а батьки не могли витримати. Сам Авраменко тапчав, як Чумака й Гонта з таким успіхом, як усеюди. Наш сільський музикант-директор Дубинка старався при допомозі своїх помічників Ніжків по силі видержати гетько „жовонийка“, та це йшло доволі легко. Збірню виконали „Великодній хор“, Катерину, „Запорожжя“, і „Журавля“. Осередок відтанцював в Рій з „жовонийкою“ Вакулиською „попільного колака“. Для успішного проведення ввечера заслужилися члени „Постуку“ Сидір, Патавель, Рибка й інші.

— Пригадуємо, що практичні дарунки на свята, а не: добіли матеріали на убрання та сукні, полатки, рушники, хусточки і т. п. Продаж найкраще знає і соціальності фірма „Текстильна Гурт“, Ринок 45 (наріжний дім вул. Гродзких).

Не марнуймо грошей!

3 приводу свят.

В часі післявоєнного виснаження, цілковитого занепаду промислу, важкого положення хліборобства і взагалі катастрофічної фінансової ситуації в Польщі тратити зайво гроші це злочин.

Так, злочин, коли не стас фондів на удержання і творення установ для нації необхідних, без яких саме існування нації загрожено в самій основі.

По приблизним статистичним обчисленням самий державний польський скарб лише за горівку має від українського населення під Польщею річно 60,000,000 зол. доходу!

А скільки пік річно з димом — прокурюємо!

Двіста сорок мільонів добровільно відносимо в чужі руки в часі, коли „Земельний Банк“ не може зібрати і (одного!) мільона основного капіталу, коли наші інваліди, що кров свою проливали за кращу долю цілої нації, не мають запевненого „завтра“, коли не стас засобів на поширення просвітної праці, коли нашим кооперативам не стас кінцевого оборотного капіталу, коли наша преса і наші видавництва борються з недобором, коли „Рідна Школа“ з причини зменшення жертвенності приневолена зачиняти школи, стягати класи і взагалі редукувати свою діяльність, замість її постійно поширять, як цього вимагає інтерес нації.

І так скрізь.

Находять свята. Кожний, без огляду на пол і заняття уважає виказанням розіслати по кілька, кільканих чи то свят чи Нового Року. Приймім, що на 8,300,000 Українців під Польщею тільки двіста п'ятдесят тисяч вище такі побажання і видасть на це враз з почтою пересічно тільки по 2 зол., то знов що найменше пів мільона нашого гроша піде зайво в чужі руки!

Українське Педагогічне Товариство дає почин, щоб бодай частину цих видатків спрямувати на крашу шль. Воно видало тепер дві карти, а саме: карту звільняючу від уживання напхитів у часі „святочних“ прийнять і карту звільняючу від пересидки побажань святочних і новорічних.

Кожна карта коштує тільки 1 зол. Весь дохід з розпродаж карти призначений на „Рідну Школу“. Кружкам УПТ, читальням, січам, кооперативам і іншим організаціям в розпродаж за 25 проц. для їхніх місцевих просвітних цілей.

Купувати карти для себе і для других.

Ми переконані, що наші організації, наше громадянство розхоплять цей малий наклад звільняючих карт, бож кожний, хто їх купує, одержує багато грошей, які пішли би в чужі руки, а причиняється до збільшення фондів „Рідної Школи“, найважливішої установи в часі сучасного лихоліття.

Замовляти карти можна в „Українським Педагогічним Товариством“, Львів, Ринок, ч. 10.

3 судової салі.

Хіба результати, як після новин?

(Політичний процес українських селян у Львові.)

15-й день розправи, 21. грудня 1925.

Цей день присвячено дискусії над питаннями для суддів присяжних. Оборонці оголосили цілий ряд нових питань. Просять усіх тих питань спростувати прокуратор. Трибунал по довгій нараді допускає частину питань, які проносять оборона, і прешті усталено всі питання в числі до 35. Потім предсідник Трибуналу Ангельський відкликає розправу на слідуючий день, година 10 рано.

16. день розправи 22. грудня.

В годині 11 розпочає свою промову прокуратор Гіртлер, яка з перервами тягнеться до години 3. Прокуратор вимагає викання усіх обвинувачених винними злочинами з § 28 і 59 (лесажна зрада), § 134 і 135 (мудра) і § 190, 192, 194 (грабунки). В годині 3 відложити провідник розправу до слідуючого дня.

17. день розправи 23. грудня.

Говорять оборонці: перший промовляв оборонець з уряду адвокат прокуратор і д-р Дзерович, оборонець головного обвинуваченого Скрибайла. Говорив кілька минут. По цьому говорили далі оборонці д-р Микшауер, д-р Павельський і д-р Гурійський (з Коломиї), д-р Шітх, д-р Шаари, д-р Шенчук, д-р Гендлер, д-р Марічак і д-р Лев Галкевич. В годині 1 знов відложити провідник трибуналу Ангельський розправу на день 28. грудня година 9 рано. Прокуратор Гіртлер має в понеділок реплікувати, а тоді відповісти би йому ще оборонці і розправа не скінчилася би тоді перед новим роком. Коли би прокуратор не реплікував, то в понеділок оголосив би резюме провідник трибуналу Ангельський, а потім відбудеться би нарада присяжних суддів над 138 питаннями.

Трибунал кандидатів (інженерів, хеміків, будів. і маш.) навдають переписку з товариства інтелігентним пачотками в місті від 17—23 літ в цілі змін думок — в будучності можливе содружжя. Минула і матеріальна сторінка — обсягні. Серйозні зголошення на адресу: Dantzig — 1st. Poste restante gegen Vorzeigen. Hundert Mark Reichsbanknote G. 9256955, 987 2—2

ІНІЕЛ. ЖЕНЩИНА, середніх літ, знаюча добре всяке домашнє господарство, з свідоцтвами, — глядає місця найрадіше в місті. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Іра“. 1003 2—2

ПОДОРОЖУЮЧИХ (Агентів) до продажі образів простотей за високою провізєю в кожній місцевості приймаю. Кавія або забезпечення вимагає. Перше шістьма мають інакше і властиві недоліжностей. Зголошення: Львів 1, Сергійка 102. 1018 1—1

КАРПІА

ВІВІЛІАЮЧА+ВІД+ПЕРЕСИЛАННЯ+СВЯТОЧНИХ+І+НОВОРІЧНИХ+ПОБАЖАНЬ

1926

ОГОЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ

Д-р ІВАН ЯКИМЧУК

отворив адвокатську канцелярію

в ТЕРНОПОЛІ

в домі філії „Просвіти“ при вул. 1017 Мікшевича ч. 11. 1—3

Подяка.

Виділ „Української Захоронки“ висказує отрим ширю подяку Вл. п. д-ру Михайлови Рудинському, Давидовичови, Ліді Туркєвичівній, Деасєкови, Шуровському, Пелєнському, Стетєвичови і М. Монібоновичови за ласкаву співучаст в уладженню Миколайського Вечера.

Рівнож ширю дякує Виділ Хваленому Товариству „Труд“ і Вл. п. Монібоновичовій і Пачовській за безінтересоване шиття одягів для Захоронкових дітей, які дістали воли як дарунки від са. Миколая. 1—1 1016 Виділ.

Конкурс.

Кооператива „Народний Дім“ в Чорткові пошукує самостійного завізателя торгівлі кориннями і споживачи товариств, есентуально управленого директора. Кавія пожадана. Зголошення з долученням свідомств факоних студій, відбитої притики та службових свідомств патента з заложанням уславй належить слати на руки голови Надаірної Ради кооператива д-ра Вол. Ескєторєвича адвоката в Чорткові найдаільше до дня 15 січня 1926. Надаірня Рада.

Кооператива тринотарських виробів рутних і машинних

„АЛЬФА“

при вул. Коральницькій ч. 8, а. приймає всілякі замовлення і перерібки Матеріал добрий, Виконання дуже старанне, ціли невисокі. 14—15

Казав мені мій інформатор: Пора Вам вже дізнатись, Одна є фірма: „Рефактор“, Де можна гарно вбратись. Товар, який захочете — і вибір пребогатий. Книжки не сполучити, Бо там дають на рати. РИНОК 42.

Артистична Переплетня Миколи Нравського, Львів, Пекарська 12, має на складі нові Євангелія в шкіряній артистичній оправі, багато золотених по 30 зол. Приймає старі Євангелія до переплету в площі з відзолоченням оков і берега по 140 зол. Перешлет старих Євангеліків в шкіру з золоченням берега і верхніх прикрас зол. 80. 4—3

Музичні Інструменти

для учнів і аматорських кружків під гарантією поручає красна фабрика

ФР. НЕВЧИК

871 Львів, Городецька 2 б). 2-16

Спеціальні парстати направи нові

982 „Ford“ 3—3

оригінальні складові частини

Вітолд Транда

Львів вул. Подлеского ч. 2.

Дрібні оголошення.

АДВОКАТ на провадінні приймає негайно рутинизованого клієнта елент, з субституцією. Зголошення слати: Д-р Василь Байд, Тисмениця. 1013 1—2

БІЛИМИ глянцієвими і після ориг. зворів Пешанського поручає на догдінні слати фабрика килимів „Текстур“ Рава р. Вистава зворів в фірмі Сівак, Львів Кооператива 3. 1012 1—2

МІД патоку, власної паски, чистий, правдиний без домішки під гарантією в 5 кл. бляшанках опачено по цілі в золотих рівновартості 180 дол. по денним курсу висилає Євген Віліньський, Збараж. 983-8

БАЛЕНДАРІК „РІСАЛКА“ на 1926 рік, гарно печатаний в 2-х красках вже продається. (Ціна 6 центів). Замовляти: А. О. К. П. Ш. Львів, Кадєвська 4. 991 2-15

КАРПІА
ВІВІЛІАЮЧА+ВІД+НАПОЇВ.
у часі
СВЯТОЧНИХ+ПРИЙНЯТЬ